

Omgevingsloket (omgevingswet.overheid.nl)

Bij het ingaan van de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2021 levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de landelijke voorziening van het digitale stelsel (DSO-LV) op met daarin het nieuwe Omgevingsloket. Het Omgevingsloket vervangt de bestaande digitale loketten: Omgevingsloket online, Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en ruimtelijkeplannen.nl. Burgers en bedrijven kunnen hierdoor terecht bij één centrale en uniforme ingang. Dit nieuwe Omgevingsloket levert minimaal dezelfde functionaliteiten als voorheen, maar is gebruiksvriendelijker, sneller en efficiënter. Daarmee is de digitale basis op orde om vanaf 2021 te kunnen werken met de Omgevingswet. Of we dan al klaar zijn? Nee, de ambitie is veel groter. Samen met partijen zoals de VNG, IPO, Unie van Waterschappen en het Rijk onderzoeken we welke nieuwe functionaliteiten we kunnen toevoegen in de toekomst. Het DSO wordt dan stap voor stap verder uitgebouwd.

Oriënteren, checken en aanvragen

Het nieuwe Omgevingsloket moet in de toekomst dé centrale plek worden waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving in samenhang te vinden is. Denk aan de verschillende regels vanuit gemeente, provincie, waterschap en Rijk. Zo ontstaat voor burgers, bedrijven en professionals een compleet beeld van wat kan en mag in hun leefomgeving. Gebruikers oriënteren zich op de kaart en zien dan direct welke regels er op een plek gelden. En via slimme digitale beslisbomen gaan zij na of er op die plek een vergunning of melding nodig is. Gebruikers dienen hun aanvraag of melding in met één klik op de knop. Het Omgevingsloket levert de aanvraag dan automatisch af bij de juiste overheidsorganisaties.

“Overheden moeten hun omgevingswetbesluiten aanpassen, zodat de juridische regels zichtbaar zijn in de viewer in het Omgevingsloket.”

Meerwaarde van het nieuwe Omgevingsloket

Het nieuwe Omgevingsloket biedt voor burgers, bedrijven en overheden meerwaarde ten opzichte van de drie huidige voorzieningen:

Gebruikers raadplegen één voorziening in plaats van drie aparte voorzieningen.

De overheid hoeft geen oude ICT up-to-date te houden en kan daardoor bijvoorbeeld beter cyberaanvallen weren.

De overheid communiceert in eenduidige en begrijpelijke taal (taalniveau B1) met burgers en bedrijven, door gebruik te maken van toepasbare regels en standaarden.

Het nieuwe Omgevingsloket voldoet aan de meest recente regels voor digitoegankelijkheid zodat ook mensen met een beperking hun weg kunnen vinden.

Beleidsvoornemens, nieuwe of andere lokale regels, kunnen snel aan de landelijke voorziening worden toegevoegd, zodat de gebruiker er ook veel sneller dan nu van op de hoogte is en doorlooptijden tussen voornemen en realisatie verminderd worden.

Het maakt het makkelijker om vanuit één overheidsgedachte te kunnen handelen en te werken vanuit een integrale benadering.

Het Omgevingsloket is gebouwd vanuit het perspectief van de burger en bedrijf en wordt ook door gebruikers getoetst. Dat maakt het veel gebruiksvriendelijker dan de bestaande systemen.

Overheidsregels worden door geo-coördinaten gekoppeld aan een locatie waardoor alle regels die gelden op een plek zichtbaar worden gemaakt.

Het overheid-breed standaardiseren van achterliggende processen verbetert de effectiviteit en efficiency.

Een open stelsel met open data en open source is de voorbereiding om straks nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. Zo ondersteunen we de digitaliseringsagenda van het kabinet.

Door nu de basis te leggen voor de komende decennia, voort te bouwen op wat werkt en te verbeteren wat nodig is, besparen we bij inwerkingtreding direct al tijd en vergroten we de service.

Oplevering in twee stappen

Eind 2019 leveren we een eerste versie van DSO-LV op zodat bevoegd gezagen en leveranciers op tijd voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen starten met implementeren. Het is dan af genoeg voor gemeenten, waterschappen, provincies en leveranciers om aan te sluiten, te oefenen, te vullen met documenten en regels en functionaliteiten te kunnen beheren. In 2020 wordt ieder kwartaal aanvullende functionaliteit opgeleverd in het DSO-LV, in een volgorde die gezamenlijk is bepaald en die de praktijk ondersteunt. Eind 2020 leveren we het volledige DSO-LV Basisniveau op, een volledig werkend systeem dat voldoet aan de eisen en wensen van de opdrachtgevers VNG, UvW, IPO en Rijk.

Aandachtspunt

Vullen van het DSO-LV door bevoegd gezagen is een randvoorwaarde om het systeem goed te laten werken. Denk daarbij aan omgevingswetbesluiten, annotaties, werkingsgebieden, vragenbomen en indieningsvereisten. Bevoegd gezagen moeten daarom aan de slag met bijvoorbeeld het maken van toepasbare regels voor vragenbomen en gaan annoteren zodat regels op een locatie te vinden zijn. Ook het oplossen van tegenstrijdigheden in regelgeving en plannen van verschillende overheidslagen vereist actie. Deze worden nu door het DSO voor het eerst zichtbaar, omdat alle plannen op één plek staan en gecombineerd worden in filters en vragenbomen. Techniek helpt in de samenwerking tussen overheidslagen, maar neemt het overleg hierover nooit over en kan deze tegenstrijdigheden niet oplossen.

“Overheden moeten de juridische regels uit omgevingswetbesluiten vertalen naar toepasbare regels. Zo kunnen initiatiefnemers via vragenbomen in het Omgevingsloket nagaan of ze een vergunning nodig hebben. Toepasbare regels moeten beheerd en ontsloten worden via het eigen regelbeheersysteem. De ICT-leverancier moet het systeem daarvoor aanpassen en koppelen met de landelijke voorziening van het digitaal stelsel. Zo komen de lokale regels in het Omgevingsloket.”

DSO-LV eind 2019

Deze versie van het DSO-LV bevat de noodzakelijke functionaliteit om bevoegd gezagen en hun leveranciers in staat te stellen om te kunnen werken met DSO:

- Kunnen koppelen van lokale voorzieningen met DSO-LV
- Kunnen oefenen met DSO (de hele keten van initiatief tot aanvraag)
- Kunnen produceren met DSO: de eerste productie inhoud van DSO, gemaakt in lokale systemen, kunnen opslaan, zoals de omgevingsregeling, de omgevingsverordening, vragenbomen, begrippen en de bruidsschat
- Kunnen accepteren, beheren en exploiteren van DSO-LV door de beheerorganisaties

Begin 2020 is er niet alleen een *oefenomgeving* beschikbaar, maar ook een productie 'live' omgeving (voor het publiceren van de omgevingsregeling, omgevingsverordening en omgevingsvisies), een demo-omgeving en een omgeving om koppelingen met DSO te realiseren en te testen.

DSO-LV Basisniveau (eind 2020)

Vanaf 1 januari 2020 kunnen alle overheden dus volop aan de slag met het DSO. En de ervaringen die ze daarbij opdoen op het gebied van gebruiksgemak, performance, functionaliteit en beheer, gebruiken wij om het DSO te verbeteren. 2020 staat daarmee in het teken van:

- Werken met DSO. Ondersteunen migratie en implementatie
- Afmaken, Bijsturen en 'tweaken' DSO aan de hand van gebruik
- Uitbouw, waarbij prioriteit voor instrumenten afwijkvergunning en programma en de koppeling met LAVS (afhankelijk van positieve besluitvorming).

“Overheden ontvangen straks automatisch vergunningaanvragen en meldingen uit het Omgevingsloket. Daarvoor moeten ze met hun zaakstelsel of vergunningensysteem aansluiten op het digitaal stelsel. Het zaak- of vergunningensysteem moet de melding van het digitaal stelsel kunnen ontvangen, en vergunningaanvragen en meldingen kunnen ophalen uit de werkmapp.”

Functioneel

Het Omgevingsloket bestaat uit een landingspagina met drie hoofdfuncties en daarbinnen sub-functionaliteiten. In onderstaande tabellen ziet u welke functies op welk moment beschikbaar komen. Daarmee kunnen de bevoegd gezagen dan ook meteen aan de slag.

Interactie tussen loketgebruikers en DSO-LV

	DSO-LV EIND 2019	+ IN DSO-LV BASIS EIND 2020
Checken Vergunningsplicht en te nemen maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Een vergunningscheck kunnen uitvoeren. • Tonen van de vragenboom volgens de geselecteerde locatie (punt, lijn, vlak) en werkzaamheid. • De vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen. • Alleen de relevante vragen worden getoond. • Indien informatie al bekend is, worden vragen voor-ingevuld. • Het tonen van een conclusie. • Vanuit de conclusie direct een aanvraag opstellen. • Tonen van de maatregelen volgens de geselecteerde locatie en werkzaamheid. • Maatregelencheck kunnen afdrukken in Excel. • Vanuit de vergunningscheck direct de juridische regels kunnen zien (onder voorbehoud). 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kunnen opslaan/of printen van de conclusie in de projectmap. • Verder afmaken van vragenbomen bij locatie-selectie met een vlak.
Opstellen en indienen van een verzoek (aanvraag)	<ul style="list-style-type: none"> • Autorisatie op Mijn Omgevingsloket op basis van DIGID/ DSO-username-password/e-herkenning. • Een verzoek kunnen opstellen en opslaan, inclusief bijlagen. • Dit verzoek kunnen indienen, aanvullen, intrekken of verwijderen via de projectmap. • Tonen van de indieningsvereisten volgens de geselecteerde locatie en geselecteerde activiteit. • De indieningsvereisten van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen. • Het verzoek geheel of in gedeelten indienen. • Het verzoek geheel of in gedeelten indienen in de vorm van een Omgevingsoverleg (voorheen Vooroverleg). Het bevoegd gezag kan nog niet instellen voor welke verzoek een omgevingsoverleg aangevraagd kan worden. • Het afleveren van de aanvraag bij het juiste bevoegd gezag. • Het kunnen wijzigen van het bevoegd gezag voor een specifiek verzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Machtigen van derden om een aanvraag op te stellen. • (Papieren) formulier kunnen genereren o.b.v. locatie en activiteit. • Verwijzen naar berichtenboxen particulieren en bedrijven. • Berichtarchivering en effectueren bewaartermijnen (vernietiging n.a.v. DuTo-scan).
Oriënteren op juridische regels (Viewer Regels op de Kaart)	<ul style="list-style-type: none"> • Tonen van alle omgevingsdocumenten en juridische regels op de geselecteerde locatie. • De juridische regels van de verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen. • Mogelijkheden voor zoeken, filteren en weergave op de kaart. Daarbij kunnen diverse kaarten (Topografische kaart, kadastrale grenzen, etc.) worden gebruikt en getoond. Randvoorwaarde is dat de betreffende juridische regels geannoteerd zijn. • Tonen van het Overbruggingsproduct met daarin alle huidige Ruimtelijke plannen, inclusief bestemmingsplannen, inclusief weergave op de kaart, waarbij onderscheid tussen vigerende plannen en plannen die nog in procedure zijn. • Tonen van toekomstige regelgeving via de ontwerpversies van omgevingsdocumenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Juridische regels uit het verleden kunnen vinden. • Diverse performanceverbeteringen (op basis van vectortiling). • Op locaties waar een omgevingsplan is vastgesteld, worden de bestemmingsplannen niet meer getoond (Pons).

Interactie tussen bevoegd gezagen en DSO-LV

	DSO-LV EIND 2019	+ IN DSO-LV BASIS EIND 2020
Het bekendmaken en beschikbaar stellen van omgevingsdocumenten/ juridische regels	<ul style="list-style-type: none"> Aanleveren van (ontwerpversies van) omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, omgevingsplannen en AMvB's/ ministeriele regelingen vanuit eigen planvormingssystemen (met een nieuwe standaard: STOP/TP). De plannen worden opgesteld en aangeboden door bevoegd gezagen. Voor goede vindbaarheid in het loket is annoteren mogelijk gemaakt. Het spoor voor bekendmaking en beschikbaar stellen van besluiten conform de AWB (Staatscourant, etc.) blijft naast het DSO-LV bestaan: wel is er één koppeling voor zowel DSO als deze bekendmakingsvoorzieningen. 	<ul style="list-style-type: none"> Naast de AMvB, Ministeriele regeling, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening en Omgevingsplan worden de volgende omgevingswetbesluiten ondersteund: Omgevingsvisie, projectbesluit, programma, voorbereidingsbesluit, reactieve aanwijzing, instructie en programma vanuit eigen planvormingssystemen (via standaard STOP/TP). Het aanleveren en in DSO-LV hanteren van afwijkende verbeelding. Het verkrijgen van een start omgevingsplan en waterschapsverordening gebaseerd op de bruidsschat. Het afhandelen van 'niet gevalideerd' scenario's in het validatiekoppelvlak. Het aanleveren en verwerken van basismutaties op omgevingswetbesluiten. Het aanleveren en verwerken van complexere mutatiescenario's, zoals aparte inwerking-treding, rectificatie, tijdreizen (in werking op, geldig op). Opvragen omgevingsdocumenten uit DSO-LV om te gebruiken in eigen planvormingssystemen (terugleverkoppelvlak, synchronisatieservice). Ontsluiting omgevingsdocumenten en juridische regels ten behoeve van INSPIRE.
Het aanleveren van toepasbare regels	<ul style="list-style-type: none"> Aanleveren vragenbomen vanuit eigen systemen (conform een nieuwe standaard: STTR). Aanleveren van indieningsvereisten vanuit eigen systemen (STTR). Aanleveren van toelichtingen (tekst, link naar media). Aanleveren van maatregelen. Een deel van de vragenbomen komt beschikbaar via rijksregels of de bruidsschat. Voor specifieke regels worden de vragenbomen door bevoegd gezagen zelf gemaakt en beheerd. 	<ul style="list-style-type: none"> Muteren van activiteitenstructuur op basis van nieuwe activiteiten in een omgevingsdocument.
Het ontvangen van verzoeken	<ul style="list-style-type: none"> Genotificeerd worden van initiële meldingen en aanvragen (conform STAM-standaard). Genotificeerd worden van aanvullingen op aanvragen (STAM). Het opvragen van de inhoud van dit verzoek (STAM). Het kunnen doorsturen van de aanvraag naar een ander bevoegd gezag indien verkeerd bezorgd ('draag werkmap over naar ander bevoegd gezag of behandeldienst'). 	<ul style="list-style-type: none"> Instellen van een behandeldienst voor specifieke (sub)activiteiten en locaties. Het kunnen instellen voor welke activiteiten wel of geen Omgevingsoverleg wordt aangeboden.
Het opvragen van metagegevens, vastleggen van begrippen in de Stelselcatalogus	<ul style="list-style-type: none"> Het opvragen van waardenlijsten, werkzaamheden en activiteiten. Het opvragen van informatieproducten. Beheerportaal voor het onderhoud op begrippen, waardenlijsten en informatieproducten. 	<ul style="list-style-type: none"> Federatieve bevraging RTR (werkzaamheden) en OZON (activiteiten) t.b.v. onderhoud. Vergelijken van versies van begrippen (gebruikersinterface). Vergelijken van gerelateerde begrippen (gebruikersinterface).
Het starten en gebruiken van samenwerking tussen bevoegd gezagen voor vergunningverlening	<ul style="list-style-type: none"> Autorisatie Samenwerkingsportal op basis van e-herkenning of API. Het starten/wijzigen/stoppen van een samenwerking. Toevoegen van medeoverheden aan een samenwerking. Genotificeerd worden over een nieuwe samenwerking/ actieverzoek/ documenten. Overnemen Verzoek informatie, inclusief bijlagen uit de werkmap in de samenwerkingsmap. Nieuwe/aanvullende documenten delen via de samenwerkingsmap. 	<ul style="list-style-type: none"> Wijzigen en verwijderen van documenten in een samenwerking. Autorisaties aan samenwerkingspartijen toekennen per document. Verwijderen van een samenwerking. Kunnen toevoegen van adviseurs aan een samenwerking.

Interacties tussen ontwikkelaars en DSO (al dan niet in opdracht van overheden)

	DSO-LV EIND 2019	+ IN DSO-LV BASIS EIND 2020
Het kunnen koppelen van lokale systemen met DSO-LV via services (API's)	<ul style="list-style-type: none">• Het DSO-LV is een open stelsel. Dit biedt de mogelijkheid om lokale systemen aan te sluiten om openbare gegevens en documenten op te halen, en nieuwe gegevens en documenten toe te voegen. Aansluiten kan via de koppelvlakken (services) en standaarden die voor het digitaal stelsel zijn ontwikkeld.• Voor ontwikkelaars bij ICT-leveranciers en overheden is alle belangrijke (praktische) informatie over koppelvlakken samengebracht op het Ontwikkelaarsportaal Omgevingswet.• De Services die in het DSO worden gebruikt kunnen ook aangeroepen worden door andere systemen, zoals de eigen website, GIS-viewers, plansystemen, etc. (open stelsel).• API in API-store en ontwikkelaarsportaal.	-

Interacties tussen beheerders en DSO

	DSO-LV EIND 2019	+ IN DSO-LV BASIS EIND 2020
	Diverse beheerfunctionaliteiten ten behoeve van beheer van bovenstaande functies.	-

Doorontwikkeling DSO-LV 2021

Na 2021 blijft het DSO-LV in ontwikkeling. Functies die bijvoorbeeld nu nog niet in het stelsel komen maar mogelijk wel in de toekomst zijn:

- Functies om *tegenstrijdigheden* tussen plannen te signaleren
- Functies voor *participatietrajecten* (discussiefunctie)
- Functies voor *toezicht en handhaving*
- Functies om te *monitoren* en om de nog vrij te vergeven 'ruimte' binnen het plan te tonen
- Verleende vergunningen
- *Zaakafhandeling* en terugmelding *voortgang* aan initiatiefnemer
- Communicatie met initiatiefnemers over de voortgang van de zaak
- Externe informatiebronnen zullen gaandeweg worden gekoppeld aan het DSO-LV.